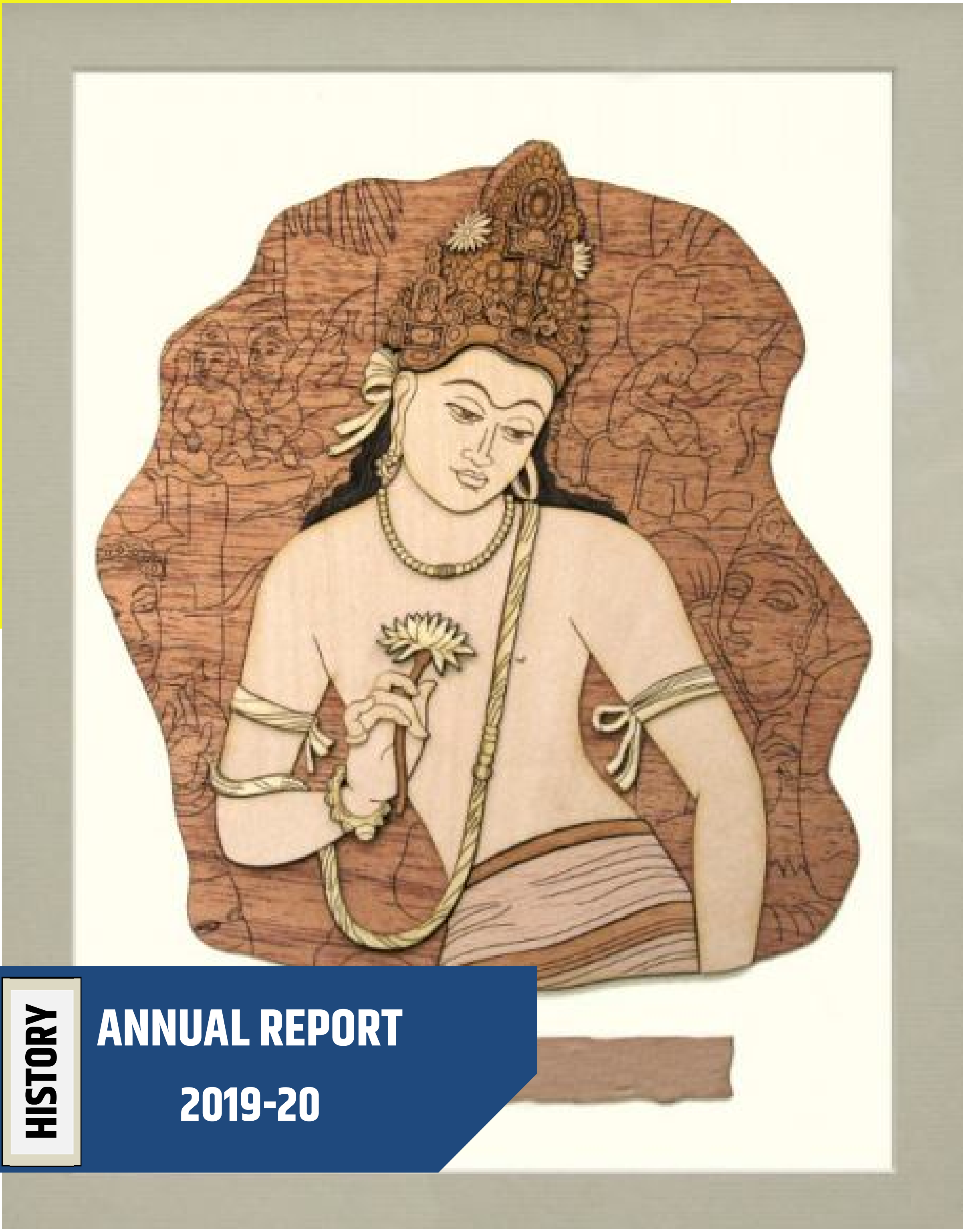

HISTORY

ANNUAL REPORT

2019-20

SHRI SANT SAVTA MALI GRAMIN COLLEGE

DINESH KACHKURE
ASSISTANT PROFESSOR

VIJAY PANDE
HEAD & ASSO. PROF.

अनुक्रमणिका

हैदराबाद मुक्तीसंग्राम दिन 3
दिनांक:- 17 सप्टेंबर 2019 3
कार्यक्रमाचे वक्ते:- डॉ. जगदीश भेलोंडे, इतिहास विभागप्रमुख, शिवाजी महाविद्यालय, कन्नड 3
भित्तीपत्रक प्रकाशन 5
दिनांक:- 17 सप्टेंबर 2019 5
कार्यक्रमाचा विषय:- जालियनवाला बाग हत्याकांड: शताब्दी वर्ष 5
भित्तीपत्रक प्रकाशन 6
कार्यक्रमाचे नाव:- सिंधू संस्कृती: स्थळे व वैशिष्ट्ये-भित्तीपत्रक प्रकाशन 6
दिनांक:- 9 जानेवारी 2020 6
अतिथी व्याख्यान 7
दिनांक:- 26 सप्टेंबर 2019 7
व्याख्याते:- डॉ. कारभारी भानुसे, शिवाजी महाविद्यालय, कन्नड 7
अतिथी व्याख्यान 8
दिनांक:- 09 जानेवारी 2020 8
व्याख्याते:- डॉ. शिवाजी डापके, प्रभारी प्राचार्य, प्रभात महाविद्यालय, निधोना 8
छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती 9
कार्यक्रमाचे नाव: छत्रपती शिवाजी महाराजांची जयंती व्याख्यान 9
दिनांक: 19 फेब्रुवारी 2020 9
वक्ते: प्रा. डॉ. भास्कर टेकाळे, श्री संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालय, सोयगांव 9
विद्यापीठस्तरीय वकृत्व स्पर्धा 10
अभ्यास सहल 11
कार्यक्रमाचे नाव: अभ्यास सहल 11
दिनांक: 06 फेब्रुवारी 2020 11
ठिकाण: हर्सूल, कारागृह औरंगाबाद 11
विभागास भेटी 12

फोटो

इतिहास फोटो: 1 हैदराबाद मुक्तिसंग्राम दिनी बोलतांना प्रा. डॉ. जगदीश भेलोंडे 4
इतिहास फोटो: 2 भित्तीपत्रकाचे प्रकाशन करतांना डॉ. जगदीश भेलोंडे व विद्यार्थी 5
इतिहास फोटो: 3 भित्तीपत्रकाचे प्रकाशन करतांना डॉ. शिवाजी डापके व विद्यार्थी 6
इतिहास फोटो: 4 अतिथी व्याख्यान प्रसंगी अध्यापन करतांना डॉ. कारभारी भानुसे 7
इतिहास फोटो: 5 अतिथी व्याख्यान प्रसंगी अध्यापन करतांना डॉ. शिवाजी डापके 8
इतिहास फोटो: 6 छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती प्रसंगी सर्व कर्मचारी 9
इतिहास फोटो: 7 छत्रपती शिवाजी महाराजांवर व्याख्यान देतांना प्रा. भास्कर टेकाळे 9
इतिहास फोटो: 8 विद्यापीठ स्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेप्रसंगी विद्यार्थी 10
इतिहास फोटो: 9 ‘स्वराज्य: रयतेचे राज्य’ या विषयावर बोलतांना विद्यार्थी 10
इतिहास फोटो: 10 हर्सूल कारागृह, औरंगाबाद, शैक्षणिक सहलप्रसंगी 11

कार्यक्रमाचे नाव:- **हैदराबाद मुक्तीसंग्राम दिन**

दिनांक:- 17 सप्टेंबर 2019

स्थळ :- महाविद्यालय, सभागृह

वेळ:- सकाळी 8.30

विभाग / समिती:- इतिहास विभाग

सहभागी संख्या:- 28

स्वरूप:- महाविद्यालयीन

कार्यक्रमाचा विषय:- हैदराबाद मुक्तीलढा- स्वातंत्र्याची परीपूर्णता

कार्यक्रम पद्धती:- व्याख्यान

कार्यक्रमाचे वक्ते:- डॉ. जगदीश भेलोंडे, इतिहास विभागप्रमुख, शिवाजी महाविद्यालय, कन्नड

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष:- प्राचार्य, डॉ. एस. आर. टकले

उद्दिष्टये:- 1. हैदराबाद मुक्तीलढयाचा इतिहास समजणे.

2. हैदराबाद मुक्तीलढयात हौतात्म्य पत्करलेल्या शहीदांना विनम्र अभिवादन करणे.

3. या लढयातील नेत्यांचे कार्य माहित करून लढयाचे महत्त्व जाणून घेणे.

प्रमुख वक्त्याच्या भाषणाचा गोषवारा:-

15 ऑगस्ट 1947 रोजी भारत स्वंतत्र झाल्यानंतर भारतात असणाऱ्या 550 संस्थानापैकी काश्मिर, जुनागड आणि हैदराबाद ही तीन संस्थाने भारतात सामील झाली नाहीत. कालांतराने काश्मिर आणि जुनागड भारतात सामील करण्यात आली. पण हैदराबाद मात्र अजूनही स्वंतत्र होते. हैदराबाद राज्यात राजा हा मुस्लिम असला तरी प्रजा मात्र बहुसंख्य हिंदू होती. या संस्थानात मराठवाडा, तेलंगणा आणि कर्नाटक यांचे मिळून 16 जिल्ह्याचा समावेश होता. लॉर्ड माऊंटवॉटनने भारतीय स्वातंत्र्याचा कायदा पारीत केल्यानंतर हैदराबाद निजाम मीर उस्मानअलीखानने आपले संस्थान स्वतंत्र ठेवण्याचा

निर्णय घेतला. यामुळे भारताच्या मधोमध असणारे हे राज्य जर भारतात सामील न होता स्वंतत्र राहीले तर त्यातून भारताच्या सार्वभौमात्वाचा, अखंडतेचा प्रश्न निर्माण होईल. म्हणून भारतीय स्वातंत्र्याची परीपूर्णता करण्यासाठी आणि जनतेची निजाम, रझाकार यांच्या गुलामगिरीतून सुटका करण्यासाठी हैदराबाद मुक्तीलढा लढवला गेला. स्वामी रामानंद तीर्थ, गोविंदभाई श्रॉफ, माणिकचंद पहाडे, आ.कृ. वाघमारे, अनंत भालेराव यांनी या लढयाचे नेतृत्व केले. जनतेचा उत्स्फुर्त लढा आणि भारताच्या सार्वभौमत्वाचा प्रश्न या कारणाने भारताचे तत्कालीन गृहमंत्रीसरदार वल्लभभाई पटेल यांनी ऑपरेशन पोलो राबवून 17 सप्टेंबर 1948 रोजी निजामाला शरण आणले. विनाअट हैदराबाद संस्थान भारतात विलीन करण्यात आले. हैदराबाद मुक्तीलढयाने खऱ्या अर्थाने भारतीय स्वातंत्र्याची परीपूर्ती केली.

इतिहास फोटो: 1 हैदराबाद मुक्तिसंग्राम दिनी बोलतांना प्रा. डॉ. जगदीश भेलोंडे

भित्तीपत्रक प्रकाशन 1

कार्यक्रमाचे नाव:- जालियनवाला बाग हत्याकांड: शताब्दी वर्ष भित्तीपत्रक प्रकाशन

दिनांक:- **17 सप्टेंबर 2019**

विभाग / समिती:- इतिहास विभाग

स्थळ:- महाविद्यालयाचे सभागृह

सहभागी संख्या:- 28

वेळ:- सकाळी 8.30

स्वरूप:- महाविद्यालयीन

कार्यक्रमाचा विषय:- जालियनवाला बाग हत्याकांड: शताब्दी वर्ष

उद्दिष्टये:-

1. विद्यार्थ्यांना ज्ञान देणे व त्यांना सदर कार्यात सहभागी करून घेणे.
2. इतिहासविषयक ज्ञानाच्या विविध स्त्रोतांचा शोध घेणे.
3. इतिहासविषयक सर्वांगिण ज्ञानाचा प्रसार करणे.

कार्यक्रमाचा गोषवारा:-

दि. 17 सप्टेंबर 2019 रोजी हैदराबाद मुक्तीसंग्राम दिनी जालियनवाला बाग हत्याकांड: शताब्दी वर्षे या विषयावरील भित्तीपत्रकाचे प्रकाशन डॉ. जगदीश भेलोंडे, इतिहास विभागप्रमुख, शिवाजी महाविद्यालय, कन्नड यांच्या हस्ते करण्यात आले. हे भित्तीपत्रक पूजा पवार, कविता कोरडे, दिपाली शेजूळ, सुषमा ससाणे, सुजाता देवमाळी, जयश्री वाघ, शिवानी चंद्रे, निवृत्ती गाडेकर आणि दिपाली बोलकर या संपादक मंडळानी तयार करून त्याची डिजीटल प्रिंट आणली. प्रा. विजय पांडे व प्रा. दिनेश कचकुरे यांनी सदर भित्तीपत्रक तयार करण्यासाठी विद्यार्थांना मार्गदर्शन केले.

इतिहास फोटो: 2 भित्तीपत्रकाचे प्रकाशन करतांना डॉ. जगदीश भेलोंडे व विद्यार्थी

भित्तीपत्रक प्रकाशन 2

कार्यक्रमाचे नाव:- **सिंधू संस्कृती: स्थळे व वैशिष्टये-भित्तीपत्रक प्रकाशन**

दिनांक:- **9 जानेवारी 2020**

स्थळ:- महाविद्यालय सभागृह

वेळ:- सकाळी 11.00 वा.

विभाग / समिती:- इतिहास विभाग

स्वरूप: महाविद्यालयीन

कार्यक्रमाचा विषय: सिंधूसंस्कृती:स्थळे व वैशिष्टये

हस्ते: डॉ. शिवाजी डापके, प्रभात कॉलेज, निधोना

पेपर: प्राचीन भारताचा इतिहास

सहभागी विद्यार्थी:- 12 विद्यार्थी

संपादक मंडळ:- जयश्री वाघ, अश्विनी बनसोडे, शिवाजी चंद्रे, सुजाता देवमाळी

उद्दिष्टये:-

1. विद्यार्थ्यांच्या सुप्त गुणांनावाव देवूनत्यांचा सहभाग वाढविणे.
2. इतिहासविषयक ज्ञानाचा प्रसार करणे.
3. इतिहासविषयक ज्ञानाच्या विविध माध्यमांचा शोध घेण्यास विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहीत करणे.

कार्यक्रमाचा गोषवारा:-

दि. 9 जानेवारी 2020 रोजी "सिंधू संस्कृती: स्थळे व वैशिष्टये" या विषयावर डॉ. शिवाजी डापके, प्रभात महाविद्यालय, निधोना यांच्या हस्ते भित्तीपत्रकाचे प्रकाशन करण्यात आले. हे भित्तीपत्रक जयश्री वाघ, शिवानी चंद्रे, सुजाता देवमाळी, पूजा पवार, कविता कोरडे, दिपाली बोलकर आणि सोमीनाथ सहाने या संपादकीय मंडळानी तयार करून त्याची डिजीटल प्रिंट आणली. सदर भित्तीपत्रक तयार करण्यासाठी प्रा. विजय पांडे व प्रा. दिनेश कचकुरे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

इतिहास फोटो: 3 भित्तीपत्रकाचे प्रकाशन करतांना डॉ. शिवाजी डापके व विद्यार्थी

अतिथी व्याख्यान 1

कार्यक्रमाचे नाव:- इतिहास विषयाचे अतिथी व्याख्यान

दिनांक:- 26 सप्टेंबर 2019

विषय:- आंतरविद्याशाखीय संबंध

स्थळ:- इतिहास विभाग

वेळ:- 10.50 ते 11.40

वर्ग:- बी.ए. तृतीय वर्ष

व्याख्याते:- डॉ. कारभारी भानुसे, शिवाजी महाविद्यालय, कन्नड

सहभागी: 06

पेपर:- इतिहास लेखनशास्त्र-**IX**

इतिहास फोटो: 4 अतिथी व्याख्यान प्रसंगी अध्यापन करतांना डॉ. कारभारी भानुसे

अतिथी व्याख्यान 2

कार्यक्रमाचे नाव:-	इतिहास विषयाचे अतिथी व्याख्यान
दिनांक:-	**09 जानेवारी 2020**
विषय:-	बौद्ध धर्माचे तत्त्वज्ञान
पेपर:-	भारताचा प्रारंभीचा इतिहास-**VII**
स्थळ:-	इतिहास विभाग
वेळ:-	11.40 ते 12.30
वर्ग:-	बी. ए. द्वितीय वर्ष
व्याख्याते:-	**डॉ. शिवाजी डापके, प्रभारी प्राचार्य, प्रभात महाविद्यालय, निधोना**
सहभागी:-	10

इतिहास फोटो: 5 अतिथी व्याख्यान प्रसंगी अध्यापन करतांना डॉ.शिवाजी डापके

छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती 19

कार्यक्रमाचे नाव: **छत्रपती शिवाजी महाराजांची जयंती व्याख्यान**

विभाग: इतिहास

कार्यक्रम पद्धती: व्याख्यान

दिनांक:	**19 फेब्रुवारी 2020**	**आभार:**	कु. अश्विनी बनसोडे
वेळ:	9.30 स.	**अध्यक्ष:**	डॉ. एस. आर. टकले
सुत्रसंचलन:	कु. दीपाली बोलकर	**सहभागी:**	22
		स्वरूप:	महाविद्यालयीन

विषय: छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या विचारांची प्रासंगिकता

वक्ते: **प्रा. डॉ. भास्कर टेकाळे, श्री संत ज्ञानेश्वर महाविद्यालय, सोयगांव**

उद्दिष्टे:

1. छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती साजरी करणे.
2. जयंतीनिमित्त आयोजित व्याख्यानातून विद्यार्थ्यांना ज्ञान संक्रमीत करणे.
3. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या विचार संक्रमीत करणे.

व्याख्यानाचा गोषवारा:

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जीवनचरित्राचा अभ्यास करतांना महाराजांनी विश्वासू सहकारी निर्माण केले. हे सहकारी निर्माण करतांना त्यांच्यावर जबाबदारीने काम टाकून तो सहकारी ते काम पूर्ण करेल हा विश्वास निर्माण केला. हा विश्वास आज आपल्यामध्ये येणे आवश्यक आहे. व्हिएतनामसारखा देश गनिमीकावा विद्यमान काळात स्विकारतो त्यावरून महाराजांच्या युद्धनितीची प्रासंगिकता किती आहे हे लक्षात येते. छत्रपती शिवाजी महाराजांना आम्ही वेगवेगळ्या विचारांमध्ये वाटून घेतो. परंतु त्यांच्या विचारांची वाटणी करण्यापेक्षा तटस्थपणे छत्रपती शिवाजी महाराज समजून घेणे आजची गरज आहे. प्रतिकुलतेलाही अनुकूल कसे बनवायचे हे छत्रपती शिवाजी महाराजांकडून तरूणांनी अनुसरण्यासारखे आहे.

इतिहास फोटो: 7 छत्रपती शिवाजी महाराजांवर व्याख्यान देतांना प्रा. भास्कर टेकाळे

इतिहास फोटो: 6 छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती प्रसंगी सर्व कर्मचारी

विद्यापीठस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धा

राजर्षी शाहू महाविद्यालय पाथ्री व श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय फुलंब्री यांच्या संयुक्त विद्यमाने छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या जयंती निमित्ताने 'स्वराज्य: रयतेचे राज्य' या विषयावर राजर्षी शाहू महाविद्यालय, पाथ्री येथे विद्यापीठ स्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेत शालेय, कनिष्ठ महाविद्यालय व वरिष्ठ महाविद्यालय या स्तरावरील विविध महाविद्यालयातून आलेल्या 46 विद्यार्थ्यांनी उत्स्फुर्तपणे सहभाग घेतला. यामध्ये कल्याणी दादासाहेब डकले, राजर्षी शाहू महाविद्यालय, पाथ्री या विद्यार्थीनीने प्रथम क्रमांक संपादित केला, तर गुंजन विजय पाटील, महाविद्यालय, सोयगाव हिने द्वितीय व सरला रामराव वाघ, राजर्षी शाहू महाविद्यालय, पाथ्री हिने तृतीय क्रमांक संपादित केला. पारितोषिक वितरण प्रसंगी राजश्री शाहू महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. बी. जाधव, श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले, प्रा. विजय पांडे, प्रा. डॉ. केशव लहाने, प्रा. दिनेश कचकुरे, प्रा. डॉ. सचिन मोरे, प्रा. डॉ. एस. टी. बंडेवार आदी उपस्थित होते. परीक्षक म्हणून प्रा. डॉ. के. आर. इंगळे, प्रा. डॉ. आर. एस. पोपलघट, प्रा. डॉ. वाय. बी. गहेराव यांनी स्पर्धकांचे परीक्षण केले.प्रा. डॉ. डी. एन. फुके यांनी सुत्रसंचलन केले.

इतिहास फोटो: 9 'स्वराज्य: रयतेचे राज्य' विषयावर बोलतांना विद्यार्थी

इतिहास फोटो: 8 विद्यापीठ स्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेप्रसंगी विद्यार्थी

अभ्यास सहल

विभाग: इतिहास **कार्यक्रम पद्धती**: अभ्यास सहल

कार्यक्रमाचे नाव: **अभ्यास सहल**

दिनांक: **06 फेब्रुवारी 2020**

वेळ: सकाळी 8 ते संध्या 6

सहभागी: बीए प्रथम, द्वितीय व तृतीय वर्ष, 33

ठिकाण: **हर्सूल, कारागृह औरंगाबाद**

स्वरूप: महाविद्यालयीन

उद्दिष्टे:

1. ऐतिहासिक स्थळांना खास ठरवून व नियोजनबद्ध भेटी देणे
2. सहल आयोजनातून विद्यार्थ्यांना ज्ञान संक्रमीत करणे.
3. स्थानिक इतिहासाचा अभ्यास करणे.

कार्यक्रमाचा गोषवारा:

महाविद्यालयाच्या इतिहास विभागाची शैक्षणिक सहल समाजशास्त्र, राज्यशास्त्र, अर्थशास्त्र व वाणिज्य विभाग या विषयांच्या सोबत हर्सूल कारागृह, औरंगाबाद याठिकाणी काढण्यात आली. हर्सूल कारागृहाची बांधणी, कारागृहातील प्रशासन, कारागृहातील वस्तू निर्मिती, कारागृहातील कैद्यांची व्यवस्था या संदर्भाने दिवसभर विद्यार्थ्यांनी माहिती घेतली व कैद्यांची संवाद साधला. तसेच वेगवेगळ्या भागातील निजामकालीन बांधलेल्या इमारतींचे पाहणी केली.

इतिहास फोटो: 10 हर्सूल कारागृह, औरंगाबाद, शैक्षणिक सहलप्रसंगी

विभागास भेटी

हैदराबाद मुक्तिसंग्राम दिनानिमित्त महाविद्यालयात व्याख्यानानिमित्ताने आलेले **प्रा. डॉ. जगदीश भेलोंडे**, इतिहास विभागप्रमुख शिवाजी महाविद्यालय, कन्नड यांची विभागास भेट. 17 सप्टेंबर 2019

सामाजिकशास्त्र अभ्यास मंडळाच्या उद्घाटनाच्या निमित्ताने विभागात आलेले **प्रा. डॉ. विनोद बोरसे** व अतिथी व्याख्यानानिमित्त विभागात आलेले **प्रा. डॉ. कारभारी भानुसे**- 26 सप्टेंबर 2019

राजर्षी शाहू महाविद्यालय, पाथ्री येथील **प्राचार्य डॉ. एस. बी. जाधव** यांची विभागात भेट